

Program Wychowawczy
Przedszkola z Oddziałami Integracyjnymi nr 288

Opracowały:

Joanna Wasilewska

Patrycja Siewiera-Kozłowska

WSTĘP

Program ma na celu zebranie i usystematyzowanie treści dotyczących problemów wychowawczych realizowanych w przedszkolu.

Przedszkole nie zastąpi wychowania w domu rodzinnym, może je jednak uzupełniać; wzbogacać doświadczenia dziecka w tych obszarach, w których oddziaływanie domu jest niewystarczające. Tym bardziej, że w tym wieku dziecko poza domem spędza większość czasu właśnie w przedszkolu. To tu nawiązuje ono kontakty rówieśnicze, uczy się zachowań społecznych, samodzielności, twórczego myślenia, poznaje nowe, inne niż w domu, formy aktywności. Dla wielu dzieci przedszkole staje się drugim domem, gdyż czas, który tu spędzają to niejednokrotnie 8, 9 a nawet 10 godzin. To w przedszkolu dziecko uczy się zasad współpracy i współdziałania z innymi, to tu uczy się samodzielnego działania, wielokrotnie też w przedszkolu człowiek po raz pierwszy dowiaduje się, że jest częścią znacznie większej społeczności niż rodzina... Wreszcie to tu kształtuje się jego osobowość, tu stają fundamenty jego przyszłej edukacji, tu kształtuje się w jego oczach obraz wielkiego i dziwnego świata (grupa przedszkolna to przecież miniatura społeczeństwa, z którym trzeba umieć sobie poradzić – rozwiązywać problemy, łagodzić konflikty, wspólnie lub osobno dążyć do celu).

Uważa się, że głównym zadaniem przedszkola jest przygotowanie dziecka do życia szkolnego oraz wspomaganie w rozwoju wszystkich aspektów jego osobowości: uczuciowego, społecznego, intelektualnego i fizycznego. Wychowawca, osoba dorosła w przedszkolu, jest wzorem dla swoich wychowanków. Stwarzając odpowiednie sytuacje wychowawcze musi zadbać o to, by w grupie panowały stosunki oparte na wzajemnym poszanowaniu i zaufaniu.

Podobnie jest z dziecięcą samodzielnością, której dziecko uczy się w wieku przedszkolnym. Karcone za brak pewnych umiejętności szybko traci wiarę w siebie i swoje możliwości, zaś zachęcane do samodzielnego wiązania sznurowadeł, jedzenia, ubierania się będzie chciało uczyć się kolejnych, coraz trudniejszych czynności.

Obok samodzielności funkcjonalnej dziecko w wieku przedszkolnym jest też gotowe do nauki samodzielnego podejmowania decyzji. Nauczyciel przedszkola

zdający sobie z tego sprawę nie będzie podawał gotowych rozwiązań ani przepisów nawet w najprostszych sprawach (np. podjęcie decyzji jakiego koloru kwiatki będą na laurce dla mamy). Dziecko, które w przedszkolu jest zachęcane do samodzielnego wyboru zajęcia, za kilka lat łatwiej samo wybierze sobie zajęcia pozalekcyjne, a za kilkanaście lat – studia. Będzie umiało *odważnie* podejmować *świadome* decyzje.

Rozważając problemy wychowawcze i treści realizowane w przedszkolu nie można nie wspomnieć o wyznaczaniu granic, stosowaniu umów i zasad, a co za tym idzie – systemie kar i nagród w życiu przedszkolaka.

Dziecko, któremu nie stawia się ograniczeń nie jest przygotowane do zderzeń ze światem i społeczeństwem, które nie daje taryf ulgowych i oczekuje dostosowania się do ograniczeń prawnych, kulturowych i obyczajowych. Rolą dorosłych jest uczenie ponoszenia konsekwencji swojego zachowania. Ponoszone konsekwencje powinny mieć bezpośredni związek z popełnionym „wykroczeniem”. Dzieci nie mogą być zaskakiwane doraźnym tworzeniem zasad, dlatego zasady te warto jest wypracować wspólnie z nimi. Daje to dziecku jasny obraz tego, co wolno, a czego robić nie należy oraz jakie mogą być konsekwencje różnych zachowań (np. bicie kolegów powoduje odsunięcie od zabawy).

Pisząc o granicach myślimy o pewnych *granicach psychologicznych*, których nie należy pomijać zarówno dla poczucia bezpieczeństwa dziecka, jak i dla wdrażania go do uczestnictwa w życiu społecznym. Już dziecko 4, 5 i 6-letnie możemy uczyć *asertywności*, zapoznać je z jego prawami i obowiązkami. Pomoże to dziecku w przyszłości jasno określić siebie oraz swoje miejsce w otaczającym je świecie.

Nie będzie przesady chyba w stwierdzeniu, że życie przedszkolne w dużym stopniu ma wpływ na późniejszy rozwój młodego człowieka. Dlatego właśnie nauczyciel przedszkola, **pierwszy nauczyciel** w życiu dziecka, powinien być tym, który w najdelikatniejszy sposób otwiera przed swoim wychowankiem wszystkie drzwi prowadzące do świata, robi to umiejętnie i tak, by w tym twórczym okresie życia wydobyć z dziecka cały potencjał jego późniejszych umiejętności i możliwości, nie niszcząc przy okazji nic z tego, w co został on wyposażony przez naturę.

OGÓLNE CELE PROGRAMU

1. Tworzenie i wzmocnienie więzi uczuciowej z rodziną i środowiskiem, w którym dziecko wzrasta.
2. Rozwijanie umiejętności zgodnego współżycia i współdziałania z rówieśnikami i najbliższym środowiskiem.
3. Rozwijanie umiejętności właściwego rozwiązywania spraw konfliktowych i uczenie się dochodzenia do kompromisu.
4. Kształtowanie podstawowych powinności moralnych, tj. życzliwości, uczciwości, sprawiedliwości, odpowiedzialności i tolerancji.
5. Rozwijanie dbałości o własne zdrowie i higienę osobistą. Utrwalanie nawyków higieniczno – kulturalnych i sprawności samoobsługowych.
6. Uczenie się rozpoznawania sytuacji zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu oraz nabywanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

METODY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Metody oddziaływań wychowawczych stanowią składową procesy wychowania. Określają systematycznie stosowane sposoby postępowania nauczyciela – wychowawcy w celu wywołania i utrwalenia pożądanego celu wychowania. Wśród powszechnie stosowanych metod wychowawczych wyróżniamy:

- **Metody zadaniowe** – stosowane w sytuacjach wymagających współpracy, (np. zabawy tematyczne, wykonywanie wspólnych projektów, tworzenie grupowych prac plastycznych), uczące komunikowania, negocjowania, akceptacji ustalonych norm, podejmowania określonych ról społecznych;

- **Modelowanie** postaw i zachowań poprzez ukazywanie wzorców do naśladowania, w tym także autorytet nauczyciela – wychowawcy jako wzorzec do naśladowania;
- **Dostarczanie wiedzy** na temat akceptowanych społecznie norm i sposobów zachowań w konkretnych sytuacjach i utrwalanie tej wiedzy poprzez ćwiczenia, powtórzenia, udzielanie wskazówek oraz wzmocnianie pożądanych zachowań poprzez system **nagród i kar**;

Nagrody

1. Wyrażenie aprobaty i akceptacji dla określonych zachowań poprzez uśmiech, gest aprobaty skierowany do dziecka.
2. Pochwała słowna skierowana:
 - Do dziecka,
 - Do dziecka na forum grupy,
 - Do rodziców.
3. Wyróżnienie przez:
 - Wyznaczenie ważnej (znaczącej) roli, np. dyżur, kierowanie zabawą, ustawienie w pierwszej parze, itp.,
 - Nagrody rzeczowe, np. naklejki, znaczki, dyplomy, cukierki, itp.

Kary

1. Brak pochwały (nagrody), gdy chwalone są inne dzieci,
2. Wyrażenie dezaprobaty dla danego zachowania poprzez:
 - Indywidualną rozmowę z dzieckiem,
 - Rozmowę na forum grupy rówieśniczej,
 - Rozmowę z rodzicem,
3. Odsunięcie od zabawy;
4. Wyprowadzenie do innej grupy.

Istotną rzeczą podczas stosowanie kar jest ich **stopniowalność** (tzn. mocniejsza kara jest stosowana dopiero wtedy, gdy słabsza okazuje się nieskuteczna) oraz **ostrzeżenie przed karą** – dziecko musi otrzymać informację, co robi źle i jakie będą tego konsekwencje.

ZADANIA WYCHOWAWCZE NAUCZYCIELA

1. Dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo wychowanków.
2. Współdziałanie z rodzicami i opiekunami w zakresie realizacji zadań wynikających z podstawy programowej.
3. Współpraca ze specjalistami świadczącymi pomoc psychologiczno – pedagogiczną i inną.
4. Zbieranie informacji o dzieciach w celu poznania i zabezpieczenia ich potrzeb rozwojowych.
5. Udzielanie rodzicom i opiekunom rzetelnych informacji na temat zachowania i rozwoju dziecka.
6. Współpraca z domem rodzinnym i prowadzenie jednolitych oddziaływań wychowawczych.
7. Wspieranie rozwoju każdego dziecka.
8. Kształcenie i wychowywanie dzieci w umiłowaniu Ojczyzny, wolności i poszanowaniu praw każdego człowieka.
9. Sumienne i systematyczne przygotowywanie się do pracy.
10. Podnoszenie i doskonalenie swoich kwalifikacji zawodowych.
11. Dążenie do własnego rozwoju osobowego.
12. Prowadzenie dokumentacji pedagogicznej zgodnie z obowiązującymi zasadami.
13. Przestrzeganie przepisów BHP i PPOŻ oraz dyscypliny pracy.
14. Współtworzenie dobrej, życzliwej atmosfery sprzyjającej pracy i współpracy w przedszkolu.

AUTORYTET NAUCZYCIELA

Zawód nauczyciela jest zawodem wyjątkowym, o ogromnym ładunku odpowiedzialności. Formowanie nowego człowieka jest niezwykle i trudne, dotyczy bowiem jego całego przyszłego życia. Dlatego niekiedy mówi się, że nie jest to zawód lecz powołanie, do którego nie każdy dorosły człowiek ma

predyspozycje. Aby nauczyciel odpowiednio wypełniał swoją rolę, musi spełniać określone warunki, których dotrzymanie zapewni mu status autorytetu. Należą do nich:

- Kontaktowość,
- Serdeczny i życzliwy stosunek do otoczenia,
- Optymizm pedagogiczny,
- Zainteresowanie problemami dziecka,
- Umiejętność zastosowania posiadanej wiedzy pedagogiczno – psychologicznej w oddziaływaniu na dzieci,
- Zrównoważenie, cierpliwość i takt pedagogiczny,
- Rzetelność wiedzy, umiejętności metodyczne i instrumentalne umożliwiające wszechstronne wychowanie,
- Właściwa postawa moralno – społeczna i zaangażowanie w pracy,
- Zainteresowania ogólnokulturowe i artystyczne.

WZORZEC DOBREGO WYCHOWAWCY

1. Ma pozytywne nastawienie do dziecka;
2. Jest twórczy i poszukujący;
3. Ustawicznie doskonali swoją wiedzę i umiejętności;
4. Jest przykładem dla dziecka w różnych sytuacjach;
5. Jest taktowny, życzliwy, tolerancyjny;
6. Jest empatyczny;
7. Sprawiedliwy;
8. Właściwie wykorzystuje swoje umiejętności, doświadczenie i mocne strony;
9. Jest zrównoważony osobowo i emocjonalnie.

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

- Poznanie środowiska rodzinnego wychowanków,
- Współdziałanie w celu zapewnienia optymalnych warunków do opieki i rozwoju dziecka,

- Pedagogizacja rodziców,
- Stwarzanie pozytywnej atmosfery we wzajemnych kontaktach,
- Inspirowanie rodziców do działań na rzecz grupy i przedszkola,
- Przekazywanie rzetelnych informacji o dziecku, jego postępach i trudnościach; wspólne dochodzenie do przyczyn trudności i ustalanie naprawczego toku postępowania.

KODEKS PRZEDSZKOLAKA

Jestem dobrym kolegą / koleżanką ponieważ zawsze:

- chętnie pomagam innym,
- używam słów grzecznościowych to znaczy mówię: *proszę, przepraszam, dziękuję itp.*,
- bawię się zgodnie i nie przeszkadzam innym w zabawie,
- szanuję cudzą własność i wytwory cudzej pracy,
- umiem poprosić o różne rzeczy i umiem pogodzić się z odmową,
- dbam o wspólne książki i zabawki,
- dbam o porządek wokół siebie,
- nie biję, nie popycham i nie krzywdzę nikogo w żaden inny sposób,
- nie wyśmiewam się z nikogo i nie sprawiam nikomu przykrości,
- szanuję zdanie innych, potrafię ich wysłuchać,

ZASADY DOBREJ WSPÓLPRACY NAUCZYCIELI W GRUPIE

- Wspólne ustalanie reguł dotyczących pracy z dziećmi i współpracy z rodzicami.
- Systematyczne przekazywanie sobie informacji – dobra komunikacja.
- Takie same oddziaływania wychowawcze wobec dzieci i taka sama postawa wobec rodziców – przekazywanie spójnych informacji.
- Wspólne ustalanie ważnych dla grupy spraw np. imprezy, wycieczki, uroczystości – przestrzeganie tych ustaleń.
- Wzajemne poszanowanie, pomaganie sobie w trudnych sytuacjach, otwartość na siebie.

EWALUACJA

Realizując powyższy program, nauczyciel dąży do osiągnięcia „ideału wychowawczego”. Będzie to dziecko, które:

- Zna i zachowuje tradycje rodzinne i regionalne;
- Ma świadomość przynależności narodowej: zna barwy narodowe, rozpoznaje godło i rozumie co to znaczy „ojczyzna”;
- Potrafi funkcjonować w środowisku społecznym i zachowuje się zgodnie z powszechnie przyjętymi zasadami współżycia;
- Zna i posługuje się zwrotami grzecznościowymi adekwatnie do sytuacji;
- Potrafi wyrażać swoje potrzeby, emocje i uczucia w sposób jasny i zrozumiały;
- Rozpoznaje i rozumie potrzeby, emocje i uczucia innych ludzi;
- Potrafi cieszyć się z sukcesów swoich i innych, umie pogodzić się z porażką;
- Potrafi rozwiązywać konflikty na drodze dialogu i kompromisu;
- Zna swoje prawa i obowiązki;
- Potrafi odróżnić dobro od zła, potępia zło;
- Szanuje takie wartości, jak: dobro, prawda, sprawiedliwość, życzliwość, tolerancja;
- Jest odpowiedzialne, sumienne, obowiązkowe, potrafi doprowadzić do końca rozpoczętą pracę;
- Interesuje się otaczającym światem, jest aktywne, otwarte i poszukujące;
- Rozumie konieczność dbania o własne bezpieczeństwo i szanowania swojego zdrowia;
- Ma postawę proekologiczną.

ZAGADNIENIA WYCHOWAWCZE W OBRĘBIE PROGRAMU

1. Zasady życia w rodzinie.

- Okazywanie przywiązania do rodziny, nawiązywanie serdecznych kontaktów z rodzeństwem.
- Opiekowanie się młodszym rodzeństwem, okazywanie troskliwości wobec starszych i chorych członków rodziny.
- Pamiętanie o uroczystościach rodzinnych, przygotowywanie prezentów i składanie życzeń.
- Rozwijanie odpowiedzialności poprzez podejmowanie i wykonywanie drobnych prac domowych.
- Uczestniczenie w sprawach całej rodziny, interesowanie się radosnymi przeżyciami a także troskami i kłopotami.
- Współdziałanie w rozwiązywaniu codziennych domowych problemów.
- Kontynuowanie rodzinnych zainteresowań np. zbieranie znaczków.
- Interesowanie się pracą zawodową rodziców, dziadków.
- Kształtowanie świadomości własnej roli społecznej w rodzinie /prawa i obowiązki/ oraz roli innych członków rodziny.
- Interesowanie się historią i tradycjami swojej rodziny na podstawie zdjęć, rozmów rodzinnych, opowiadań starszych itp.

2. Reguły życia w grupie.

- Przestrzeganie zasad i norm ustalonych w grupie odnoszących się do:
 - ✓ zgodnego zachowania podczas zabaw,
 - ✓ kulturalnego włączania się do zabaw kolegów,
 - ✓ korzystania ze sprzętu i zabawek,
 - ✓ mądrego rozwiązywania zaistniałych konfliktów.
- Rozumienie konieczności szanowania działalności innych:
 - ✓ wytworów ich pracy,
 - ✓ sposobów i form zabaw.

- Sprawianie radości poprzez składanie życzeń imieninowych, urodzinowych, wykonywanie dla nich prezentów według własnych pomysłów.
- Wspólnie z nauczycielką pisanie listu do chorego kolegi /dyktowanie zdań/.
- Wyrabianie umiejętności współdziałania w zespole:
 - ✓ podporządkowanie się określonym zasadom,
 - ✓ podział ról,
 - ✓ przydzielenie określonych czynności do wykonania.
- Kształtowanie umiejętności podporządkowania się regułom obowiązującym w grze, zabawie.
- Rozwijanie umiejętności właściwego reagowania na przegraną, gratulowanie wygranej koleżce /próby dzielenia radości innych/.
- Uczenie się odróżniania spraw ważnych od mniej ważnych, unikania krzyku, kłótności i zawziętości w kontaktach z innymi.
- Nabywanie umiejętności spokojnego dyskusowania i dochodzenia do kompromisu.
- Pełnienie dyżurów w szatni, łazience, przy posiłkach, w kąciakach zabaw.
- Szybkie przychodzenie na zbiórki i sprawne ustawianie się, respektowanie poleceń nauczycielki.

3. Poznaj swój kraj.

- Rozumienie znaczenia barw narodowych i godła państwowego. Budzenie przywiązania i szacunku dla ojczyzny.
- Śpiewanie hymnu narodowego – zachowanie w tym czasie właściwej postawy.
- Wskazywanie na mapie Europy: Polski, stolicy – warszawy oraz ważniejszych rzek polskich.
- Interesowanie się krajem rodzinnym, poznawanie rodzinnych krajobrazów, tradycji i folkloru.
- Zaznajamianie się postaciami i wydarzeniami historycznymi mającymi ważne znaczenie dla naszego kraju.
- Słuchanie legend związanych z powstaniem państwa polskiego oraz legend związanych z różnymi polskimi miastami.
- Interesowanie się aktualnymi sprawami dziejącymi się w naszym kraju.

4. Prawa i obowiązki oraz świat wartości moralnych.

- Dbanie o wspólne sprzęty i zabawki. Rozróżnianie pojęć: *moje, twoje, wspólne*.
- Sumienne i rzetelne wykonywanie podejmowanych zadań i obowiązków.
- Rozumienie i stosowanie zasady mówiącej, że każdy ma prawo do zabawy.
- Sprawiedliwe dzielenie się zabawkami atrakcyjnymi rolami pełnionymi w zabawie.
- Rozumienie swojego prawa do odmowy uczestnictwa w zabawach i innych zajęciach proponowanych przez rówieśników i dorosłych.
- Rozumienie przyczyn i uczenie się akceptowania odmienności innych ludzi. Poszanowanie cudzej godności i oczekiwanie tego samego od innych.
- Rozumienie konsekwencji kłamstwa dla siebie i dla innych, potępienie kłamstwa.
- Rozumienie swojego prawa do pomocy ze strony dorosłych w trudnych sytuacjach.
- Ocenianie postępowania swojego i kolegów. Zdawanie sobie sprawy, że każdy sam ponosi konsekwencje swoich zachowań.
- Rozumienie prawa do własnego zdania, ocen i sądów.
- Formułowanie podstawowych powinności moralnych np. *nie czynić drugiemu, co tobie niemiłe*.
- Uczenie się przyjmowania pochwał i krytyki ze strony innych jako wskazówek do dalszego postępowania.
- Rozumienia zła, jakie niesie ze sobą przemoc fizyczna i przeciwstawianie się takiej formie rozwiązywania konfliktów.
- Poszanowanie cudzej własności.
- Poszanowanie wolności innych, szanowanie cudzego zdania, umiejętność zachowania sekretu, powstrzymywanie się od wywierania presji

5. Bezpieczeństwo i zdrowie.

- Kierowanie się zasadami bezpieczeństwa na terenie przedszkola i poza nim.
- Kształtowanie umiejętności świadomego przestrzegania zasad ruchu drogowego dla pieszych.

- Kierowanie się zasadą ograniczonego zaufania w stosunku do osób nieznanym.
- Zapamiętanie domowego numeru telefonu.
- Poznanie niektórych wybranych możliwości radzenia sobie w sytuacji zagrożenia:
 - ✓ Bezwzględne opuszczenie miejsca zagrożenia np. pożar,
 - ✓ Zagubienie się w tłumie – odszukanie policjanta lub strażnika miejskiego,
 - ✓ Zapamiętanie alarmowego numeru telefonu.
- Wzbudzenie zaufania do policjanta, jako osoby mogącej pomóc dziecku w sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dziecka jak i innych.
- Dbanie o własne zmysły i higienę układu nerwowego:
 - ✓ uczenie się właściwego reagowania na przejawy emocji innych ludzi – na zasadzie tolerancji i akceptacji,
 - ✓ Nabywanie umiejętności hamowania własnych reakcji agresywnych,
 - ✓ Próby negocjowania w sytuacjach trudnych,
 - ✓ Wyrażanie własnych emocji w różnych formach werbalnych i niewerbalnych.
- Stosowanie profilaktyki zdrowotnej
 - ✓ Rozumienie znaczenia szczepień ochronnych,
 - ✓ Rozumienie znaczenia świeżego powietrza dla zdrowia,
 - ✓ Rozumienie znaczenia racjonalnego żywienia,
 - ✓ Uczenie się właściwego dobierania ubrania w zależności od pory roku i pogody.
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej.

6. Bądź zaradny i samodzielny, zachowuj się kulturalnie.

- Sprawne wykonywanie czynności samoobsługowych:
 - ✓ ubieranie i rozbieranie się:
 - ✚ staranne układanie butów i odzieży,
 - ✚ pamiętanie o kolejności zakładania i zdejmowania odzieży,
 - ✚ pamiętanie o wycieraniu butów przed wejściem do budynku,
 - ✚ pamiętanie o odkładaniu do suszenia przemoczonych rzeczy np. rękawiczek.
 - ✓ mycie rąk:
 - ✚ podwijanie rękawów,

- ✚ staranne moczenie rąk, namydlanie, pocieranie ze wszystkich stron, płukanie,
 - ✚ zakręcanie wody,
 - ✚ otrzepywanie rąk nad umywalką,
 - ✚ wycieranie w ręcznik.
 - ✓ dbanie o czystość zębów:
 - ✚ Używanie tylko swoich podpisanych przyborów,
 - ✚ Dokładne szczotkowanie zębów wykonując ruchy wymiatające,
 - ✚ Staranne mycie przyborów po ich użyciu.
 - ✓ higieniczne korzystanie z toalety.
 - ✚ Korzystanie z wyznaczonej i oznaczonej kabiny /chłopcy, dziewczynki/ i zawsze pojedynczo,
 - ✚ Pamiętanie o spłukiwaniu po sobie toalety,
 - ✚ Pamiętanie o dokładnym umyciu rąk.
-
- Utrzymywanie porządku w szatni – składanie i wieszanie ubrania, ustawianie obuwia.
 - Dbanie o porządek na swojej półce w sali i dbanie o swoje przybory.
 - Samodzielne przygotowywanie przyborów i materiałów do zajęć.
 - Przestrzeganie kulturalnego zwracania się do siebie nawzajem, właściwe stosowanie zwrotów grzecznościowych.
 - Poznawanie prostych przepisów savoir vivre'u np. chłopiec ustępuje miejsca dziewczynce, przepuszcza ją pierwszą w przejściu, otwiera drzwi osobie starszej itp.
 - Okazywanie wzajemnej życzliwości, mówienie sobie miłych słów, dziękowanie innym za okazywanie serdeczności.
 - Opiekowanie się nowymi kolegami oraz tymi, którzy tej pomocy potrzebują /rozumienie ich zagubienia czy nieporadności/.